Ivan Skála

český básník, československý komunistický funkcionář na poli kultury

* 6. 10. 1922 Brandýs nad Labem, + 6. 2. 1997 Praha

Brzy po válce se Ivan Skála (vlastním jménem Karel Hell) objevil ve skupině komunistických literátů sdružených kolem Rudého práva a Tvorby (Nechvátal, Čivrný, Školaudy), nicméně v jeho dvou prvních "doúnorových" sbírkách (Křesadlo, 1946 a Přes práh, 1948) lze cítit vliv Holanův a Halasův. To však počátkem 50. let vystřídá militantní nota jeho "manifestů nového času", příkladných sbírek stalinistických agitačních veršů (Máj země, 1950, Fronta je všude, 1951), jež měly svůj doplněk v rozvášněné publicistice, tištěné především v Rudém právu, v jehož redakci v letech 1946-59 pracoval. To Skála si žádal hlavu R. Slánského proslulým sloganem Psovi psí smrt a byl to právě on, kdo rozpoutal v Tvorbě štvanici na J. Seiferta po vydání básníkovy Písně o Viktorce (1950).

Skálova bolševická verva pak poněkud polevuje na přelomu 50. a 60. let, kdy se do dialektické osnovy svých básní snaží vetknout poněkud intimnější a smyslovější odstín a zatraktivnit je ohlasy z cest, například do Francie (A cokoliv se stane, 1957, Ranní vlak naděje, 1958), kam mohl cestovat jako prominentní kádr Svazu čs. spisovatelů, jehož byl v letech 1959-63 prvním tajemníkem.

Reformní pokusy roku 1968 sledoval Skála jen s velkou nelibostí a po srpnové okupaci (i když v prvních dnech spolukoncipoval protestní prohlášení parlamentům světa proti zásahu) se stává jedním z předních normalizátorů: od března 1969 je tajemníkem kulturního výboru České národní rady a v letech 1970-82 drží pod palcem vydávání nové české literatury jako ředitel nakladatelství Československý spisovatel. Příkladem stylové normalizační poezie se stala Skálova sbírka Co si beru na cestu (1975), jež obsahuje i proslulou báseň Položili stranickou legitimaci. Skála se i v normalizačním bezčasí snažil rozdmýchat patos a revoluční odhodlání, a opěvován dvorními vykladači – především Vítězslavem Rzounkem, Milanem Blahynkou a Oldřichem Rafajem – vydává jak sbírky nové (Oheň spěchá, 1979), tak i řadu výborů, vycházejících "národnímu umělci" rok po roce.

Od roku 1982 až do listopadu 1989 byl I. Skála předsedou Svazu českých spisovatelů.